



LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.



—¡Eres más graciosa que don Prudencio y más salerosa que el invicto Careagal

22 de Septembre de 1907

DOTZÉ ANIVERSARI

DE LA MORT DE

Ignocent López Bernagosi

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

DEDICA AQUEST RECORT

á la memoria de son inolvidable fundador



FIGURAS DE FESTA MAJOR

LAS fiestas mayores de Catalunya son fiestas reveladoras del carácter del poble catalá, progresiu fins dintre de la rutina. Perque si 'l divertir-se una vegada l' any, en un día determinat, es cosa en certa manera rutinaria, la forma de las diversions es susceptible de progrés y de una veritable millora en las costúms y 'ls gustos de la nostra gent.

Aixís com avants no 's concebía festa major sense envelat, avuy no 's tindria la festa per complerta sense sardanas, sense certámen literari... y, per lo que toca á las principals poblacions de la nostra provincia, sense la presencia del Gobernador civil. El Sr. González Rothwos, de festiva memoria, va inaugurar aquest sistema, al qual D. Ángel Ossorio hi ha vingut á prestar la seva sanció més satisfactoria, tant, que sa presencia en els pobles en festa ha acabat per constituhir un número del programa, alguna cosa de la qual no podria prescindirse, com un solo obligat de cornetí ó de fiscorn en el ball del envelat.

Nosaltres ens alegrém ab las alegrías de las nostras autoritats representativas del poder central, que més val, després de tot, tenir la provincia en estat de festa, que no pas en estat de siti.

* *

Tením un deute pendent ab l' entussiasta organizador de la festa poética de Sant Cugat del Vallés, Mossén Ramón Garriga, y aném á pagarlo, ab tant més gust quan, el proclamar sos mérits ens proporcionarà ocasió de presentar un curiós y saludable contrast, demostratiu de que de sacerdots com de personas d' altrás diversás classes, n' hi ha de totas menas y maneras.

Mossén Ramón Garriga es un poeta, digne de que li siguessin otorgats tots els premis—y aixó que no eran poch—que s' adjudicaren en el certámen de

Sant Cugat. La seva poesia, sense versos, sense paraulas, resultá la millor de totes. Fou una visió superba del claustre del vell monastir convertit en clós de la festa, y aquesta visió amanyagada llarch temps en lo més íntim del seu esperit creador, y forjada al escalf de una inspiració avassalladora y ab tot l' ardiment de un esfors entussiasta, prengué plena y soberana realitat. ¡Y quín esclat d' hermosura y de tendresa en tots els detalls de la poética creació! May s' havían esmersat tan bé 'ls brots tendres del llorer, que creix pompós dintre de aquell admirable recinte, convertits en recordatoris de la solemnitat; may la cadira abacial havia sigut tan honrada com ho fou al serhi acompanyada la reyna de la festa, la vella més vella de las damas vallesanas, vestida ab las galas de l' antigor y rodejada de una córt de honor en la qual hi esclatava la hermosura frescal de la juvenesa; may, tampoch, s' havia fet tant, com lo que 's feu en una tarde no més, pera recordar que 'l venerable monument, joya del art catalá, está en perill d' enrunarse ignominiosament.

Aquesta sigué com la darrera estrofa de l' admirable poesia del sacerdot vident, creador de aquell encís: un elegiach crit d' angunia que retrunyí en tots els cors catalans y que, si s' arribés á extingir en el desert de la indiferencia, no sería may per culpa de Mossén Garriga que, en sa modesta posició, no conta ab els medis materials, ni ab las influencias que li permeteren al bisbe Morgades erigirse un pedestal en el cimbori del restaurat cenobi ripollés.

Pero ¡qué s' hi ha de fer! Els poetas, més rics en inspiració, solen ser els més pobres en béns de fortuna, que si coneguessin els medis de allegarla, ja no foran poetas.

* *

Aixís no 's comprén qu' en el cos de Mossén Garriga s' hi puga albergar may un' ánima consemblant á la que caracteriza la personalitat del Pare Estebanell, actual rector de la Bonanova.

També en aquell barri barceloní s' acaba de celebrar la festa major que, no perque anys enrera sigüés agregat á la capital, ha volgut perdre la seva personalitat, ni renunciar á sas festas características. D' aqueixas festas, com de tot lo que passa y 's fa á

¡BON CONSOL!



—¡Senyor meu, aquestes maletas... aquestes maletas!...
—Estigui tranquila, senyora: no contenen res fràgil.

Sant Gervasi de Cassolas, n' es l' ànima el Pare Estebanell, capellà de molta empenta, á qui de sobrenom li diuhen ja Mossén Pollastre, ab tot y tenir més asperóns que un gall.

No tinguin por que á n' ell se li acudeixin may las poéticas visions de Mossén Garriga, tot ingenuitat y delicadesa: la poesia del Pare Estebanell es en tot cas la de la dominació, la del negoci. En aquest punt se podria molt bé donar las mans ab l' ex-emperador del Paralelo, que té en els Josepets el seu alberch.

El Pare Estebanell es el Lerroux de la Bona-nova, tal com *D. Alecandru* es el Pare Estebanell de la *Casa del Pueblo*. Difícilment, dintre cada hú del seu camp d' acció, se trobarían á Barcelona dos personalitats que tanta semblansa tinguessin, lo mateix en els seus propòsits, qu' en la manera de realisarlos.

Tant en Lerroux com el Pare Estebanell sempre tenen un plan, un projecte per' engrescar als seus adeptes y admiradors y treure'n el degut profit. Y tant prompte concebut com posat en planta, l' un y l' altre 's distingeixen pel seu desembrás, per la seva frescura, y per l' íntim coneixement que demostren de la psicologia especial de son públich respectiu: de las masses indoctas en Lerroux; de las vellas beatas y de las solteronas incasables el Pare Estebanell.

L' un y l' altre realisan un' obra consemblant de seducció, ab la sola diferencia de qu' en Lerroux pren per punt d' apoyo y usa com etiqueta dels seus negocis la política republicana, y 'l Pare Estebanell, la religió católica. L' un promet la revolució y 'l benestar social; l' altre 'l benestar moral y la gloria eterna del paradís... y entre tant ells s' arreglan bé y 'l pèl els hi llú, sense que un gran número dels seus seduhits se 'n adonguin y s' escamin.

¡Y com se n' han de adonar en el seu incurable engrescament, si tots dos presumen de guapos—y als ulls dels seus admiradors deuen serho molt—y tots dos, quan se posan á garlar, refilan com dos calandrias!

Días enrera 'l Pare Estebanell en un sermó, aludint als dons que ab má pródiga reparteix la divina Providencia, vá pronunciar las següents paraulas:

—«No cabe duda que á todos nos llega alguna gracia divina. A unos el talento, á otros el carácter, á otros la suerte, á otros el buen físico. YO MISMO NO HE DE OCULTAR MI GRATITUD Á DIOS POR LAS DOTES FÍSICAS DE QUE ME HA DOTADO.»

Es guapo, es simpátich, s' ho coneix y ell mateix ho proclama. Igual qu' en Lerroux, quan per engrescar á las kábilas, diu:—«*Para valientes yo.*»

*
**

Un home d' empresa com el Pare Estebanell, que ja havia demostrat las sevas insuperables condicions mercantils en la Casa de Caritat, monopolisant casi tots els funerals de Barcelona y qu' estava á punt de convertir el solitari reconet del Bonsuccés, en un dels primers y més concorreguts establiments religiosos de la capital, mereixia regir un santuari de tanta fama y devoció com el de la Bona-nova, erigintse en una especie de primer ministre de la Verge miraculosa, y en el *fac-totum* de Sant Gervasi de Cassolas.

No farà com el seu antecessor, que un día digué:—Ja estich cansat de aguantar la capa á la Mare de Deu—y montá una cereria en competencia ab els industrials vehíns... Aquest negoci es massa petit, massa migrat, propi solés de un botigueret vulgar. Pero, en cambi, ell montará un dispensari católich, farmacias católicas, y establiments católics de totas menas... organisarà diversions diverses, contant sempre ab el desinteressat concurs de las embobadas beatas... y en tot el terme de Sant Gervasi no 's mourá una fulla sense 'l seu permís.

Y rich y poderós, y influent ¡quí sab si algún día 's deleytará contemplarse davant de un mirall de cos enter, la mitra calçada y empunyant el báculo!

Llavoras dirá:—¡Benedicida siga la Divina Providencia, que al últim s' ha decidit á tenir al seu servey al bisbe més guapo y més simpátich de la cristiandat!

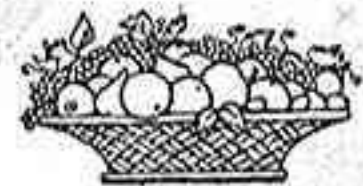
ELS QUE SE 'N VAN



MARÍA SAMÁ Y SARRIERA

filla del ex-arcalde don Salvador Samá, morta en plena joventut el día 15 del corrent.

P. DEL O.

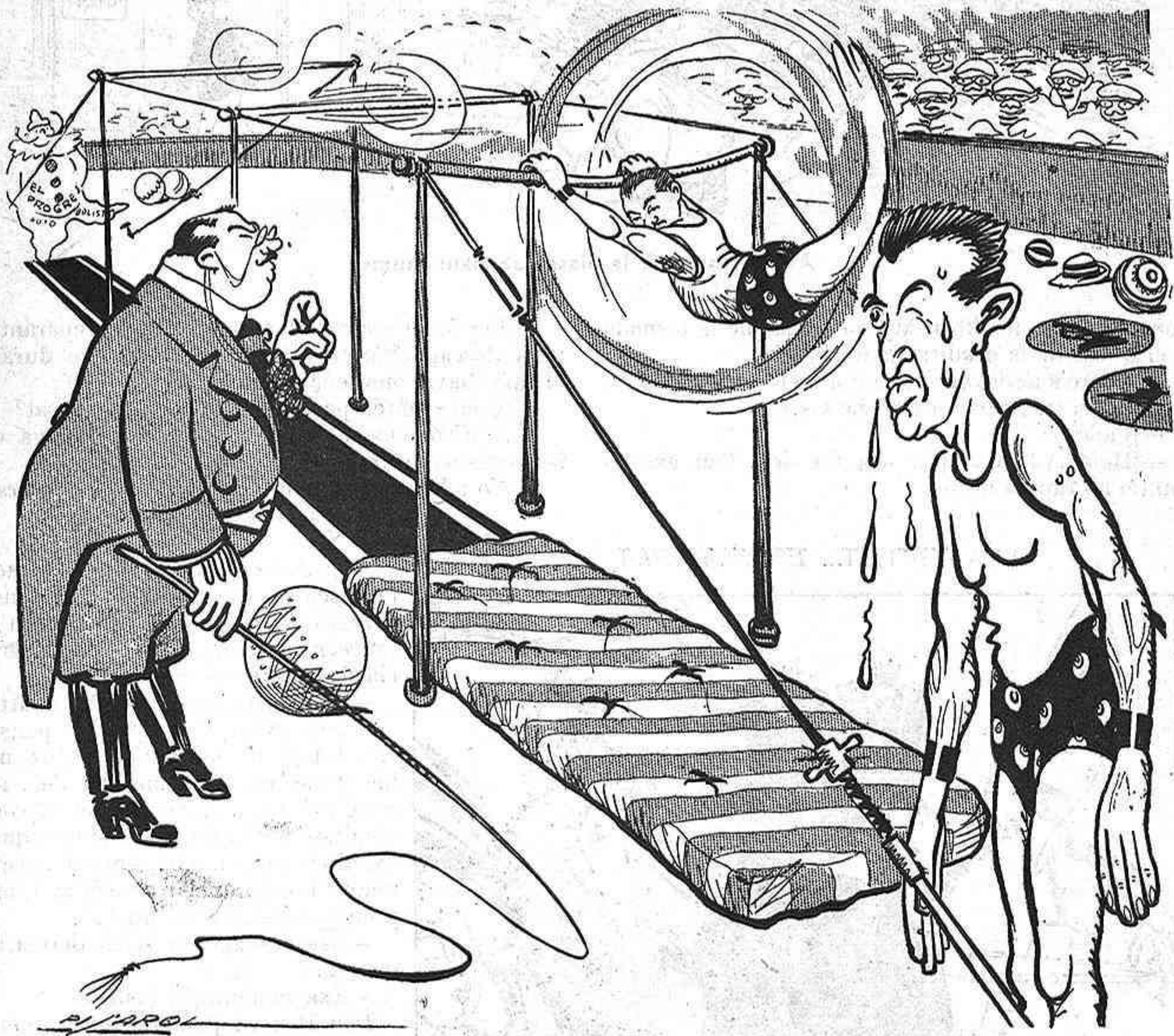


ELS APACHES DE PARÍS

Ja á punt la maleta y 'l carruatje esperantlo al carrer pera portarlo á la estació, don Pau va fer el darrer sermó al seu fill.

—T' envió á París, no perque hi passis un parell de mesos fent el ximple, sinó perque t' espavilis, perque t' instruheixis, perque aprenguis de viure y de conéixer prácticament lo qu' es el món. La quantitat que t' entrego es més que suficient pera des-

CIRCO EQÜESTRE KABILENYO

Presentació dels barristas *Hermanos Ulled*

DON ALACANDRO: —Apa, home, no tinguis por de res. Ja sabs que aquí hi ha un bon tou de llana.

arrollar el plan que t' he explicat. París ha de ser el teu centre d' operacions, el quartel general, com si diguessim. D' allí han d' arrencar las tevas excursions á Londres, á Bruselas, á Hamburg, á Berlín. Fés el cap viu, Pepet, y ja que t' ofereixo ocasió d' apendre y ferte home, aprofitala, fill meu, aprofitala!..—

El jove va respondre á tot que sí, y apenas el cotxe hagué tombat la cantonada, don Pau va entrar al seu despaig, sucá febrilment la ploma, y heus aquí lo que á un amich seu resident á la capital de Fransa li escribía:

«Demá arribará el meu noy. S' instalará al Hotel d' Alsacia, de quin propietari ets tú íntim amich. Vigílamel sense qu' ell se 'n adongui y pósam al corrent de tot lo que fassi.»

* *

Quinze días després del envió d' aquesta carta, don Pau ne rebía un' altra, acompanyada de quatre fotografías. Las fotografías eran un selecte mostruari de donas guapas, la carta deya lo següent:

«Estimat amich: ¿Val á dir la veritat? Donchs el teu fill es un calavera en tota la extensió de la paraula. Pam á pam he seguit els seus passos, y dech confessarte que, en el mal sentit de la expressió, el noy no ha perdut el temps. A las quaranta vuyt horas de la seva arribada á París ja era amich d' una

famosa bailarina, la *Blanche*; dos días després compareixia al hotel ab un' altra, la *Papillon*: á continuació y sense entretenirse gayre va intimar ab la *Rose d' Hiver*, y avuy, per fí de festa, he sapigut que ha trabat relacions ab la célebre *Fontaine*. Aquí tens, adquirits á can Reutlinger y á cal Ogerau, els retratos d' aquestas distingidas senyoras que, com veurás, son molt bonicas y, com pots suposar, han deixat al teu hereu sense un céntim dels molts que tú segurament li havías donat. ¿Qué faig ara?»

Clara y concisa fou la resposta de don Pau.

«No fassis res. Segueix vigilantlo y déixal estar. Si té mals-de-cap, que se 'ls passi. A veure cóm ne surt d' aquest enredo.»

A las dugas senmanas, nova carta del amich de París:

«Avuy marxa el teu fill cap á Barcelona, deixant al hotel un gep regular, que ha promés pagar tan bon punt arribi á casa y que jo, naturalment, acabo de satisfer. No 'l coneixerás. Está fet un desmay. Me sembla que li haurás de donar la *Emulsió Scott*... y una bona surra.»

* *

En efecte; á l' hora reglamentaria, groch, abatut y ab las botas obrint escandalosament la boca, en Pepet trucava á la porta de la casa payral.

De París á Barcelona, en tot el camí no havia fet altra cosa que rumiar la novela que endossaría al

LA GLORIOSA BATALLA



ACTE PRIMER: A la plassa de Sant Jaume.

seu papá pera justificar la promptitut de la tornada y el fracás de la desdixada expedició.

Al veure's al davant del autor dels seus días, en Pepet obrí trágicament els brassos.

—¡Papá!

—¡Hola!.. ¿Ja ets aquí?—va fer don Pau, examinantlo ab rápida mirada.

—¡Per forsa!—contestá el pobre xicot, preparantse pera descapdellar el rosari de butllofas que durant el camí havia anat encadenant.

—¿Cóm s' entén per forsa?.. ¿Qué t' ha passat?

Y aquí comensá el jove la dolorosa ressenya de las sevas aventuras.

—¡No m' he pogut moure de París!.. Els *apaches*... ¿Sab qué son els *apaches*?

—No.

—Son uns criminals que á entrada de fosch s' escampan pels llocs més deserts de la població y assaltan al ignocent foraster que té la desgracia de posarse al seu alcans.

—¡No parlis més!.. Varen robarte.

—¡Sí, senyor! Una nit... ¡Al pensari, tot jo m' esborrono!.. Una nit me passejava pel bulevard de... no recordo 'l nom, quan de sopte, com vomitats per la terra, 'm surten quatre tipos repugnants: sense donarme temps de pronunciar un sol mot, me prenen la cartera y... ¡zas!..

—Desaparegueren sense deixar ni rastre...

—Exactament. ¡Ni rastrel!..

Don Pau va quedarse un moment pensatiu, y trayentse un sobre del infern de l' americana, preguntá:

—¿Que 'ls coneixerías si 'ls tornessis á veure?

—No sé... Potser sí...

—¿Que son aquestos?..

Y extenent els retratos de las quatre bellas parisencas, els mostrá al seu fill.

—Digas ¿son aquestos?..

La embestida va ser tan sobtada que l' atolondrat Pepet no trobá altra manera de respondre que baixar el cap y posarse á mirar las puntas de las botas, que, burlonament rialleras, seguían obrint la boca, com si volguessin pregonar tota la extensió de la dolentería dels... *apaches* de París.

A. MARCH

ENTREBANCAMENTS

Posá á n' en Pep en Pau brut al cap un capot pe 'l fret.

—Y no vull—digué 'n Pepet, al capet capot que put.

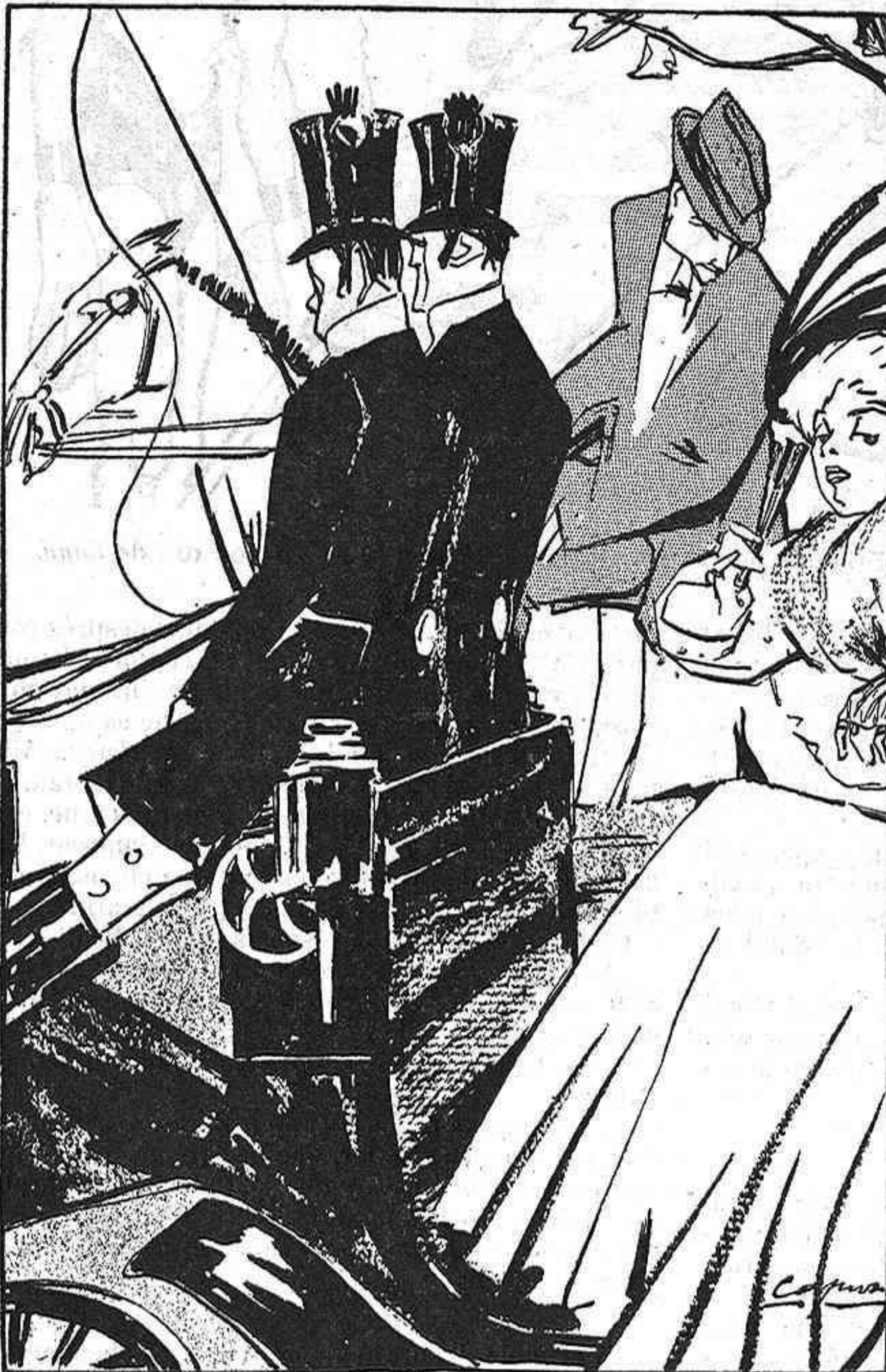
Desesperat está 'n Roig

perque la dona li fuig

y ella s' esclama ab enuig:

—Men vaig perque 'l veig tan boig,

LA VIRTUT... EN MARCHA



—¡Pobre xicot!... ¡Qué li costa de comprendre que d' aquesta orella no hi sento,... si no me la desembussan previament ab un brillantet que valgui la penal...

DEL ALTRE DIJOUS



ACTE DARRER: Al pla de Palacio.

En Pere de la cullera
va morí d' un fart de corre
y 'n Benet digué ab patxorra:
—Ay! es que ara l' hora li era!

Mossén Llat, home de pit,
té un xich mala á la María
y li porta cada día
Mossén Llat la llet al llit.

JEPH CURT

GLOSARI

El que parla la nostra parla, i ve l'istiu, i se'n va per fora, no pot estar-se de parlar dels Jocs Florals, perquè no pot anar a parar a cap poblet que no trobi un trono parat, amb una reina de la festa a dalt i un estol de poetes a sota. Això sí, el poeta d'ara ha canviat, i és d'aquesta variant que hem de fer esment i anotar-lo en aquest glosari. Al poeta d'abans se'l considerava un home magre, sense gana, sense carn, amb un esperit voltat de pell, i una pell plena de cabells. El poeta d'abans era una ànima que am quatre fulles de llorer se'l podia reviscolar; un papa-violes i englantines, un ser fet d'èter i de benzina, que am quatre penyores glorioses se'l feia seguir de poble en poble amb una ignoscència angelica. Però avui el poeta ha canviat; els queviures s'han encarit, paga consums, té de tenir cèdula, ha d'anar vestit com els seglars, i am flors i violes no pot viure, i com que no pot viure ni mantenir-se, els mantenadors ho han comprès, i, en comptes de donar llorer per premis, s'han decidit a donar quartos. La mida no pot ser més justa; i tant justa la considerem, que'l glosador l'aixamplaria i faria les coses com han de fer-se. Al que guanyés la flor natural (si'l glosador fos mantenedor), li regalaria una torreta pera que hi esbargís la família; al que's mereixés la viola, un nuviatge complert pera que'l poeta prengués estat i dugués una vida conforme; i al guanyador de l'englantina, li donaria un plec d'obligacions pera que tingués una rendeta i no hagués d'anar de mal borràs. Ja sé que això canviaria'ls Jocs; però ja que hem començat, anem endavant. Si'l nostre terrer té fama de pràctic, no volguem quedar malament. En comptes de trono, posem taquilla; en comptes de mantenadors, un Concell d'administració; en comptes de públic, accionistes; en comptes de reina, una caixera; i en comptes de penyores, bitllets. Si així's fa, haurem guanyat molt. Un poeta serà un bon partit; els pares se l'escoltarán quan vulgui entrar en el Sant Matrimoni; i quan li preguntarán am què compta pera mantenir la família, podrà dir am gran serietat: « Ting quatre flors naturals de renda, un violari d'englantines i un passament de violes ». I el que no's casi tenint tot això, és que haurà nescut ben poeta.

XARAU

AL GLOSADOR

CARTA OBERTA

Amich Xarau: en veritat, en veritat te dich que m'has fet venir salivera ab tanta flor de figa-flor y ab tant ponderar las figas—tevas—de las figueras—tevas—de la propietat—teva. Però, francament, trobo que fas un xich massa l'home, es dir, el propietari. No sembla si no que tu hakis inventat las figas.

M'esplico perfectament que t'enorgulleixis de possehir figuera y de que aquesta 't donga figas y de que las tals figas sigan dignas de figurar en els festins de Tebas y demás pobles qu'anomenas—y que Déu tinga al cel y els haja perdonat el gran amor que van professar á las figas; —pero ¡repara ab quin desdeny, potser malgrat tu, em retreus el meu minúscul parch del passatge Permanyer!

¿Minúscul, he? Donchs minúscul y tot com és el meu parch no t'envejo el teu hort; ¡y que tinch d'envejártell!.. ¿Es ab la més refinada perversitat ó per una deplorable falta de memoria qu'has oblidat que si crío pi y algún garrofer—en tíst, ¿y qué?—crío també figuera?

Y també es meva, ben meva—perque jo vaig sembrar-la—y ningú me l'assalta, ni 'ls xicots se m'hi enfilan—y aixó que no té més qu'uns xeixanta centímetres d'alsaria, lo qual facilitaria en gran manera l'escalo; y sobre tot—y aquest es el punt principal, ficsathi bé—y sobre tot ¡també—figas!

Si, figas, figas ¡y quinas figas!

Perque vegis si vé de bona casta, si es una figuera de bons principis, aquest any m'ha fet dugas figas per recompensarme de las engunias, traballs, marfugas, gastos y privacions que m'costa.

¡Dugas figas! ¡y quinas figas, repeteixo! Alló era un regalo pels ulls. No més de véurelas el cor se'n hi anava; jo'm llevava de bon dematí pel goig de contemplarlas; cada dos días las amidava ab un compás per saborejar la seva creixensa... ¡Y anavan creixent, creixent... á vista de pájaro com deya l'altre!

Y «¿que si eran bonas» preguntas? ¡No havían de ser-ho! ¡riquíssimas! Com may n'hakis tastadas d'altras!.. Mal es—em descuidava de dirho—qu'una nit que va fer una mica d'airet van caure. Si; al sentdemá al dematí las vaig trobar á terra y las tortugas menjántselas—perque també crío tortugas; ¡qué diantre! no sempre tinch de criar cocodrilo.

Peró l'any vinent ¡ja veurás quin bé de Déu de figas! Perque si aquest any n'ha fet dugas, l'any vinent conto qu'al menos... en farà tres. Y jo't juro que si n'aguanta una—que l'aguantarà, no ho dubtis—n'hi haurá mitja per tu, tan solzament per obligarte á que quan parlis del meu parch no tingas més remey que dir:

—Minúscul, però... ¡caray quina frutya!

APELES MESTRES

TEATROS

CATALUNYA

¡Quín treball més admirable 'l de 'n Novelli! Es ell l'artista eternament jove, y dominador de tots els gèneros.

LA GRAN PUNTADA DE PEU



Servidor de don *Prudencio*,
tan bé ha amidat las distancias,

que, repareuho, ha caygut
.....allá hont havia de caure.

Precisa veure'l cada dia pera ferse càrrech de la seva insuperable ductilitat. En la *Morte civile* emociona; en el *Mercader de Venecia* interessa; en el *Otelo* con mou y entussiasma; en *Kean* arrebatada, y en *I nostri bimbi* y en *La miseria del signor Travetti* fá riure plàcidament. ¡Quína varietat més pasmosa d' accentuació y de colorit, y quína vida, y quín poder de identificació més perfecte, dintre de una facilitat genial! En Novelli, el món ho ha proclamat, es un actor únic.

Y ab tot, el nostre públich no crespón al seu admirable treball, y aixó es incompreensible. Sols un dia que altre—la nit del *Otelo*—el teatro s' omplena, quan en rigor deuria vesar en totes las funcions, ja qu' en totes ellas hi trobaria l' espectador fruicions y goigs incomparables, admirant el talent llumenós del gran artista. Fá pena que una ciutat tan gran com la nostra, y que presúm de cultura y de bon gust, se coliqui ab la seva dessidia á un nivell tan baix. Fá pena, sí, perque tot induheix á pensar, que las grans celebritats mundials, per tot arreu atesas y ben consideradas, arribarán á passar de llarch per damunt de Barcelona, com els núvols del Cel sobre una terra resseca, sense amollar una benéfica gotellada del seu art fecondant.

Aixó vol dir que no hi ha cap dret á desayrar al gran artista de fama universal, y molt menos quan se presenta acompanyat de una companyia excelent y molt segura, y posa totes las obras ab gran distinció y vera propietat escénica. Lo que aquí desdenyem ho esperan com el *manná* 'ls Estats Units, en quals teatros ha de donar en Novelli una serie de 150 funcions. Van veure'l l' any passat, y l' han cridat de nou, frisosos de admirarlo y aplaudirlo.

Una de las obras no conegudas á Barcelona, *La miseria del signor Travetti*, no ha sigut prou ben entesa per la crítica.

MENJANT Y FILOSOFANT



—A n' aquests animals se 'ls ha encomenat la manfa d' aquells altres. Perque veuen que tinch arrow, ja cridan.

Datant de alguns anys, no se la pot jutjar subjectantla al criteri modernista. Es una obra característica y essencialment italiana, y el tipo de protagonista está pintat ab tal acert, qu' en molts punts de Italia, de tot pobre empleat ne diuen encare avuy: un Travetti.



AL TORNAR DEL CANTÁBRICH



—Y bé, Arturito, icóm está San Sebastián aquest any?
—Com sempre: ple de noyas que voldrían casarse y de joves que malehidas las ganas que 'n tenen.

En Novelli 'n fá de aquest proto-tipo una creació superba.

TÍVOLI,—CIRCO EQUÈSTRE

La troupe del Sr. Alegria s' ha aumentat ab el matrimoni Fleury, un marit y muller transformistas, que embutxacan una porció de tipos en una revista lírich-balla-ble molt entretinguda y que produheix bon efecte.

No obstant, el recort de 'n Frégoli 'ls perjudica, perque en ordre de mérit els Fleurys no son més que 'l Fleuri, y en Frégoli era 'l Manuscrit.

BOSCH

Ab una serie de *seratas d' onore* ha terminat la campanya d' ópera. Se pot dir que la Giudice ha tancat la porta, deixant dels seus mérits indiscutits y indiscutibles un recort de aquells que duran molt temps. Ultimament vá cantar la *Favorita* ab en Manolo Utor, que, siga per no trobarse gayre bé ó per no arribar á més, patentisá que la famosa partitura de Donizetti no es, ni pot ser per ara la seva favorita.

En l' actualitat funcionan en aquest teatro una porció de artistas de tots els géneros, predominanthi el género xich.

Res... un passatemp per acabar de pelar la quá del estiu, en el qual l' art no hi té gran cosa que veure.

LA CAMPANYA DE TARDOR

A partir de demá, dissapte, no 'n vulguin més de novetats.

El *Principal* inaugura las sevas funcions ab *Joan de l' Os*, dos actes

del Apeles Mestres, ab música de 'n Morera, y que es de creure que 's farà tan popular com l' héroe de la rondalla que li dona títol.

També *Romea* comensa dissapte la seva tasca ab la funció de rigor dedicada á la memoria de Serafí Pitarra. Ademés de representarse *El ferrer de tall*, s' estrenará 'l sainete *Dilluns de sabater* de 'n Ramón Ramón y Vidales.

A *Novetats* han tret la pols al vístós espectacle *El anillo mágico*, que també comensará á representarse demá dissapte.

Y si afegim á la llista de las inauguracions la del *Apolo*, en la qual la companyia de 'n García Parreño estrenará una obra de 'n Daudet titulada *Jack ó entre el amor y la muerte*, tindrem que demá l' espectador amant de las novetats sufrirá lo que 'ls francesos ne diuhen *l'embarras du choix*.

Els que no sápigam per quín teatro decidir-se s' ho poden fer á palletas.

N. N. N.

¡OH, L' AMOR!

...que aixó es la lluna

¡Ay amor como me has puestol!

podía dir jo, ab rahó,
un temps (d' aixó fá alguns días)
que vareig patir del brom,
de la *pepida*, el *trancasso*;
d' aixó que 'n diuhen amor!

¡Quíns temps, aquells temps... ditxosos!

¡Deu fassi y nostre Senyor
que no tornin; qu' en Cupido
no 'm busqui may mes rahons!...

Jo no sé com vá venirme,
el cas es que tot d' un cop
¡pataplum! veig á una noya
molt mes bonica que 'l Sol

y el rellotje de l' esquerra
se m' esvera, 'm pert el trot,
y no hi va haver pas manera
de que se 'm posés á tó
fins al cap d' uns tretze mesos
que 'm durá l' atach... d' amor.
¡Qu' es felís aquell qu' estima!
¡Quín plaher! ¡Qu' es deliciós!
Lo que es jo vaig fer brometa;
vaig divertir-me al engrós!...

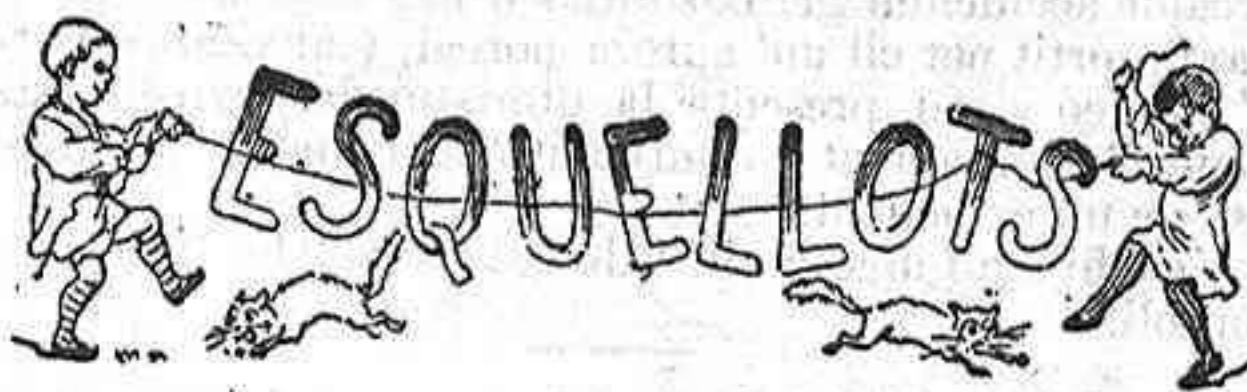
De prompte 'm fugí la gana
y 'm vaig posar mes nerviós
qu' en Millet quan fá *musica*,
dirigint al Orfeo.
Per tot veyá *contrincantes*;
tenía por de tothom:
¡Oteló era un pipioli
al costat meu, per gelós!...
A las nits, sempre somniava;
feya l' amor als llensols;
al coixí, company de somnis,
in' hi havia fet de petons!...
Al café, ¡ca! may jugava,
donsas no era gens duptós
que havia de perdre sempre
si per cas feya 'l talós
d' agafá 'l *taco* ó las cartas,
per distreurem ab el joch.
Si algún cop, fent carambolas,
ó 'l *piculi*, ó bé 'l *xapó*,
volía passar l' estona,
era sempre segú 'l toch:
espifiada y set al panyo;
y paga, noy, qu' aixó es bo.
Per fer el burro, ¡era un trunfo!
casi be sempre era jo
el de las orellas llargas...
y el quí 'ls duya á coll á tots...

No ballava, no cantava,
ni reya; com un mussol
sempre estava. ¡Fins uns versos
vaig fé en un *arranque fort*!
y devían ser tan *neulas*

y tan y tan carrinclons,
que á LA ESQUELLA van clavarme
lo que se 'n diu un *pebrot*
d' aquells ab els que obsequían
als tontos ab pretensions
que fan poesías tristas:
als poetas... de carreró.

¡Vaig agafarla ben grossa!
Ja 'm creya tornarme boig.
quan á temps vaig adonarme
de que jo no soch prou bo
per patir per una dona,
del bescantat mal d' amor,
y 'm vaig dir: noy, á la nona,
que aixó que 's veu... no es el Sol.

R. ARAGALL

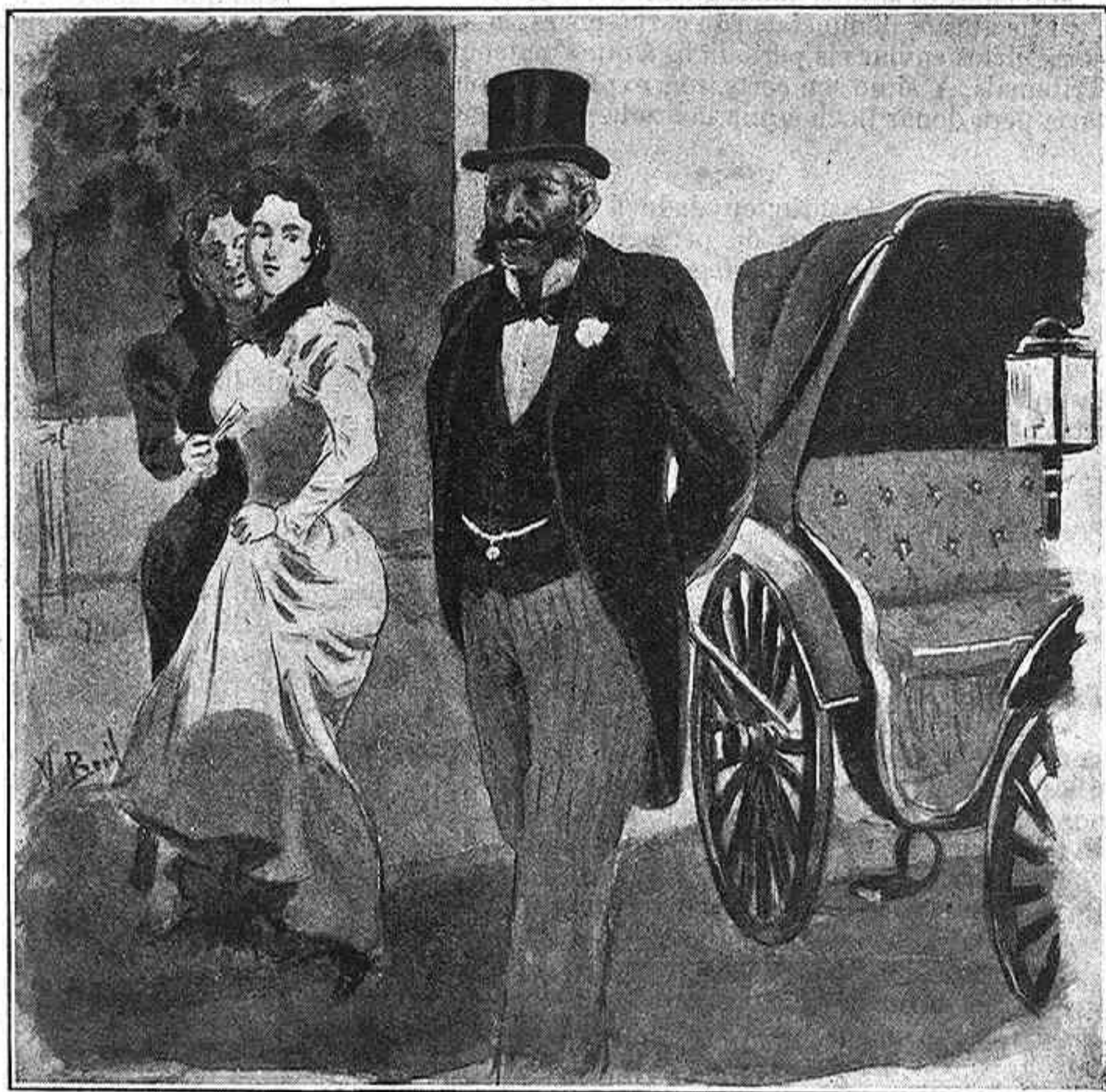


La kábila se torná á posar en acció la senmana passada. Per lo vist ja s' anyorava d' expansionarse, y després de rebre ab devoció mussulmana las ordres del Raisulí aná á la Casa Gran resolta á armar saragata, tant bon punt tornés á tractarse la qüestió del *detective Arrow*.

Pero succehí que la qüestió quedá aplassada pera la sessió próxima, y com que 'ls kabilenys si no haguessin pogut treure lo que duyan á dintre s' haurían reventat, ho van deixar anar al carrer, emprenentlas á crits, xiulets y insults contra alguns regidors solidaris, y principalment contra 'l nostre bon amich D. Guillém López, que tant s' ha distingit sempre per la seva enteresa y valentía al combatre als lerrouxistas.

Com que 'ls "individuos" de la kábila se van posar á l'

VISITEIG



LA MAMÁ:—Aquést, ¿no es aquell metge que 't visitava?

LA FILLA:—Y que per cert encare no m' ha pagat las visitas.

altura de uns veraders Zurdos, el Doctor López els hi va aplicar una gran dóssis de despreci, ab la qual n' hi hagué prou de moment pera calmarlos el sistema nerviós.

* *

Lo més bonich es que 'l Sr. Omedes, comandant de la Guardia Municipal, sense gayre esforços podia dispersar á tots aquells galifardeus, en sa majoria menors d' edat, y no vá ferho, perque, segons ell, els regidors, un cop fora de la Casa Gran, son ciutadans com els altres, y 'ls guardias municipals no tenen per qué cuydar de la seva seuretat.

Fins donant per admesa la teoria del Sr. Omedes ¿se pot consentir que un ciutadá qualsevol sigui insultat y empaytat per una turba en plena via pública? ¿Qué han de fer els guardias municipals en aquest cas? ¿Mirars'ho ab indiferencia? ¿Aplaudirho?

Al Sr. Omedes, que professa unas teorías tan raras, l' arcalde accidental Sr. Bastardas li hagué d' advertir que havia sortit per ell un' aurora boreal, y al veure's sospés d' empleo y sou, presentá la dimissió del càrrech, estalviant al ajuntament y estalviantse á sí mateix las molestias de un expedient.

Vels'hi aquí una víctima de la kábila. ¡Que 'l Raisul' 'l consoli!

Una anécdota del tal comandant, que brindém á qualsevol autor del género xich, que vulgui aprofitarla.

Se li presentá un día un empleat del Ajuntament participantli que li havían robat el rellotje en plé día y en un punt céntrich de la ciutat.

Y quan esperava que 'l Sr. Omedes li demanés detalls del fet pera procedir á la persecució dels lladres, li digué aquestas textuales paraulas:

—Son tants y tants els que á Barcelona son robats!... Fassi com jo: quan surti al carrer, cordis bé l' americana y no tingui cuydado.

Aqueixas frasses homéricas l' Ajuntament las hauría d' inscriure en el Saló de Cent, premiant al autor de las mateixas ab una creu llorejada.

El Sr. Ossorio está enfadat, y ho prova que ha enviat als tribunals á alguns periódichs que parlaren de suposats abusos de la policia en la qüestió d' exacció de multas.

Mal camí es aquest que segueix, Sr. Ossorio.

Si 'ls abusos denunciats son certs, no es la manera de corretjirlos enviar els periódichs á que s' entenguin ab els Tribunals. Y si no son certs, una explicació honrada bastaria pera donar lloch á una honrada rectificació.

* *

¡Cuydado, Sr. Ossorio; cuydado á deixarse portar pel geni! Ja 'n tenim prous de perseguidors els periódichs pera que vosté tingui que afegirs'hi. Y al procedir aixís, cónstili que treballa contra vosté mateix.

Barcelona es una mola, y la premsa fa d' esmolet, moventla. Y 'l rossament, ja se sab, gasta molt els objectes que s' hi posan en contacte. Hi ha mangalas de autoritat groixudas y fortas com un garrot, que al últim se tornan primas y trencadissas com una palla.

Successors de *Tartarin* per atavisme, y per naturalesa hereus de *Don Quixot*, els senyors Bailly-Baillière, editors-copistas de Madrit, tenen sanch dels dos personatjes, encare que, estudiant el seu carácter se veu tot seguit que s' han adaptat molt millor las fanfarronerías del héroe de Tarascó que las genialitats del *hidalgo manchego*.

Végin si no confronta aquesta afirmació ab la lleugeresa que acaban de cometre dits senyors, lleugeresa que justifica també l' estat morbós en que 's troban á causa de la por cervical ab que esperan la pedregada que 'ls vé á sobre ab la aparició de *El Año en la mano*, almanach-enciclopédich qu' están á punt de donar á la llum els Srs. López y Riera, y que avans de neixer ja té la vida assegurada, perque tindrà, entre moltas, la gran qualitat de no semblarse de res al *almanaque* que cada any calcan els *hermanos*. La tartarinada ha consistit en enviar á la premsa uns avisos de pago, péssimament redactats, en els quals participan á sa numerosa (?) clientela que han pres la resolució de retirar á D. Antoni López la exclusiva pera la venda del desdixat almanach *Bailly* á Catalunya.

Se veu ben clarament que aquesta resolució sumaríssima ó bé l' han presa obligats pel *miedo insuperable* que

causa en ells la próxima aparició de *El Año en la mano*, ó per motius de crasa ignorancia... ó per totas duas cosas á la vegada. Si els Srs. Bailly-Baillière sabessin tan de llegir com de rifarse al públich ab publicacions rescalfadas, haurían capit que en el contracte firmat per ells á D. Antoni López s' hi fá constar que aquest senyor es l' únich que pot rescindir-lo voluntariament; que en tant dongui aquest extricte cumpliment á las bases estipuladas no podrán aquells retirarli la exclusiva, y que per lo tant, si ell volgués, els obligaría aquest any á cumplirlo, á pesar de la *resolución tomada*.

Pero ells no 'n saben de llegir. Si 'n sabessin no haurían volgut passar pel ridícol de fer el paper d' aquell promés carbassejat que deya: «Como Leonor no me quiere, renuncio á la mano de Leonor.»

Ha causat á Barcelona penosa impresió la mort de la Srta. María Josepa Samá y Sarriera, filla dels marquesos de Marianao, perque era jova, hermosa, simpática... y sobre tot bona y caritativa.

¡Morir en la flor dels 20 anys, quan tot li somreya, es una crudeltat del destí, cego y sense entranyas!

La ESQUELLA DE LA TORRATXA, barcelonina de cos enter, considera aquesta perdua com una desgracia colectiva, perque realment, sembla qu' es la ciutat entera qu' 's dol de la mort de una noya tan encisadora y bondadosa.

En una taula de tresillo, un fulano qu' está de bonas, fá entradas de carquinyoli, y gracias á la sort en el robo las treu sempre.

Un dels jugadors, demana un tros de paper, y ab el mateix llapis de apuntar las postas, extén el següent telegrama:

«La Cierva, Ministro Gobernación—Madrid.—Pernales vive aun: encuéntrase entre nosotros jugando tresillo tranquilamente. Roba mucho.»

La *Tribuna* ha sigut denunciada per haver reproduhit un article del *Heraldo de Madrid*.

Y aquesta es l' hora que al *Heraldo de Madrid* ningú l' ha molestat per res.

Extrany país el nostre, ahont la Justicia que deuria ser igual per tot Espanya, fá cas del eco y no s' adona de la veu que 'l provoca.

¡Y extranya malaltía la seva! L' orella de la banda de Madrit la tindrà sorda com una tapia: en cambi per la de Barcelona hi sent massa com si per tímpano hi tingués un micrófono.

La *Gaceta xina*, com de costúm, no vá descalsarse per afirmar que 'l Sr. Prat de la Riba, el día de l' última hassanya kabilenya, vá personarse á l' arcaldia, movent al Sr. Bastardas á suscriure la suspensió d' empleo y sou del Sr. Omedes.

Y ben averiguada la cosa resultá que no sols el Sr. Prat de la Riba no vá anar al despaig del arcalde, si no que no tenía possibilitat de ferho, aquell día, per trobarse ausent de Barcelona.

* *

Y la *Gaceta xina* á pesar de haverseli fet avinent aquesta gofia, ni tant sols se prengué la pena d' explicarla ó recullirla.

Bé es veritat que si se l' obligués á tornar á engabiar totas las guatllas que etgega, no s' entendria de feyna, y oferiria además un aspecte may vist en cap més orgue de la premsa.

Perque, de las quatre planas que té la *Gaceta xina*, n' hi haurían dugas de mentidas y dugas de rectificacions.

Una fulla que vá apareixer el día 11 del corrent setembre fent historia de la cayguda de Barcelona en poder de Felipe V ha sigut denunciada.

La fulla portava 'l títul d' *Estudis*, y com á autor de la mateixa se dictá auto de processament y de presó contra D. Frederich Barceló.

Ja li ensenyarán al Sr. Barceló á ficarse en uns *Estudis* ahont no s' hi reben més que palmetassos.

* *

Ara comensin á pensar si 'n té de importancia la cosa,

MARINA MUNICIPAL



—Amich Magriñá, ¿no demanavau un bot pera l' Ajuntament? Vejeu si aquést us fa pesa.

quan els esquitxos del 11 de setembre de 1714 arriban al 11 de setembre de 1907, y á pesar del transcurs de 193 anys, encare fan butllofa.

Pero lo més bonich es que 'l contingut de la fulla denunciada no ha sigut escrit pel Sr. Barceló, sino extret textualment de la Historia de Catalunya de D. Antoni de Bofarull y de D. Víctor Balaguer, com aixís se fá constar en la mateixa fulla.

En vista de aixó, estich tement que als dos venerables historiadors, els treguin del sepulcre ahont jeuhen fá temps y 'ls portin á declarar davant del jutje.

Y després diguin que Espanya no es el país mes divertit del món!

El ministre de la Governació, La Cierva, se dedica ab gran entussiasme á la moralisació de las costúms, ententent que las moralisa obligant als teatros á acabar las funcions avants de dos quarts de una de la nit.

Y ara diuhen que 's prepara á dirigir als governadors una circular manantlos que á la una de la nit fassin tancar tots els establiments públichs, cafés, tabernas y restaurants.

Pero ¿creu el Sr. La Cierva que, sens més que aixó, ja tindrà la moralitat pública assegurada?

*
*
*

Jo d' ell no 'm limitaría á fer tancar els establiments, sino que obligaría á tots els espanyols á estar en aquella hora ficats al llit, dormint com uns santets.

A tal efecte nombraría una ronda especial que anés seguint els quarts y las arcobas de totas las casas, pera denunciar als infractors de las novas disposicions.

Ab lo qual, de passada, tindria ocasió de colocar á molts amichs, augmentant el número dels que cobrarian del pressupost, y acabant de destacar la divisió dels es-

panyols en dos categorías: la dels *desperta*s y la dels *adormits*.

A Suissa s' ha constituhit una lliga de senyoras que 's comprometen á abstenirse de portar aucells als sombreros.

Ja 's coneix que las simpáticas helvéticas son las donas del siglo, desde 'l moment que 's posan en situació de que no se las hi pugui dir que tenen pardalets al cap.

En una de las últimas sessions municipals, el Sr. Giralt posá alguns reparos á l' aprobació de un dictámen referent á las obras del Museo d' Art decoratíu.

Perque, á lo que sembla, s' está procedint á las mateixas sense ordre ni concert, desfentse avuy lo que s' ha construhit el día avants, y pensant sempre lo mateix: —La Pubilla paga.

Pero ja sería hora de que, qui pot y deu, prengué cartas en el joch, evitant tots aquests despilfarros.

Perque, encare que la Pubilla paga, just sería que la opinió pegués.

Llegeixo:

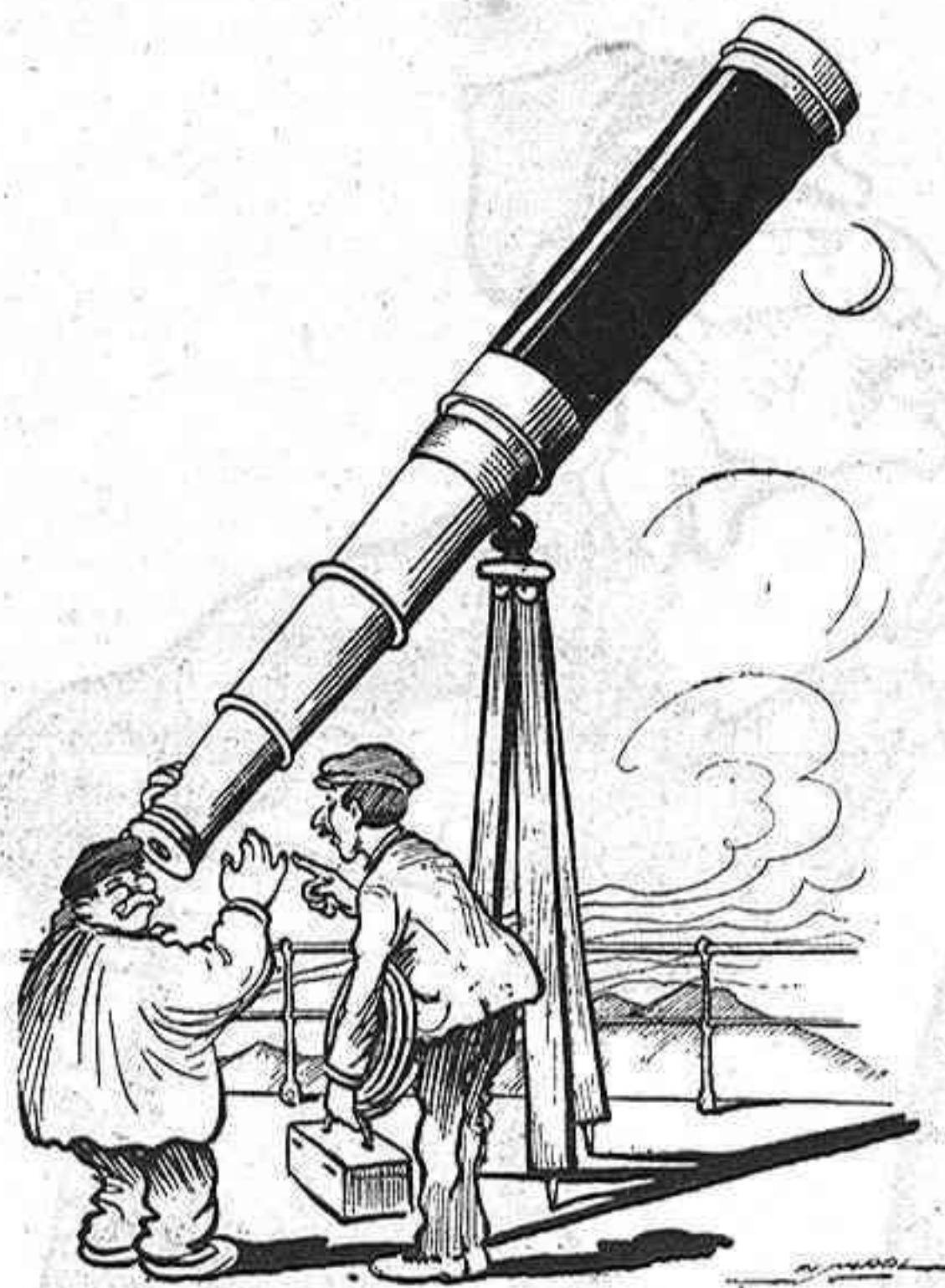
«El governador civil ha rebut un telégrama del ministre de la Governació participantli que, segons nota remesa per l' embaixador d' Alemania al ministre d' Estat, el barco *Steim*, escola de guardias marinas d' aquella nació, fondejará en el port de Barcelona del 26 d' octubre próxim á primers de novembre.»

L' Ajuntament pot pendre 'l següent acort:

«Enterat ab satisfacció de la noticia, y donguis traslado de la mateixa al Sr. Soler del Tibi-dabo, á los efectos *con-siguientes*.»

Descriu un periódich la sortida de Liverpool del vapor *Lusitania*, el barco més gros del món, pera atravessar

L' ENDEMÀ DE LA PUJA



—¿Que buscas la estrella ab quá que diuhen que ha sortit?

—¡Cál... Miro si veig el pa.

per primera vegada l' Atlántich, y, entre altres, dona aquest detall:

«Todos los vapores anclados en el río saludaron con sus sirenas, produciéndose un espectáculo imponente.»

M' haurá de permetre l' entusiasmat cronista que li rectifiqui 'l concepte.

Lo que devían produhir tantas sirenas tocant no sería precisament un *espectáculo imponente*, sino un soroll escandalós.

Per cert que 'l *Lusitania* ha arribat ja á Nova-York, havent empleat en el viatge 5 días y 54 minuts.

No ha lograt donchs batre, com se proposava el *record* de la velocitat, conservat avuy encare pel *Lucania*, que en certa ocasió feu la mateixa travessia en 5 días rodons.

¡De cinquanta cinch minuts li ha vingut al nou barco!

De totes maneres, s' ha de confessar que 'l *Lusitania* ha anat depressa.

Bastant més que la nostra eclipsada comissió de las festas de la Mercé, que quinze días avans de inaugurarlas encare no sabia per ahont s' hi havia de posar.

¡Per fí!.. Ja deurá estar content *El Liberal*, que durant una pila de senmanas no ha parat d' amohinar al públich ab la mateixa cantarella: *¡Que hable Rull!.. ¡Por qué no habla Rull!.. ¡Cuándo hablará Rull!..*

En Rull ¡ja ha hablado!

¿Qué més desitja ara l' eco de las secuestradas?

¿Que en Rull torni á hablar y digui que *El Liberal* es el diari del *pleno éxito*?

Una relliscada del *Noticiero*:

«Un periódico publica como fondo notas históricas del concilio económico de 1869.»

¡Ay pobre Peris Mencheta!

¡No li arrendo la ganancia si 'l papa s' arriba á enterar de que d' un concili *ecuménich* n' ha fet un concili *económich*!

Lo menos l' excomunica.

Llegeixo:

«En la plaza del *Progreso* (de Madrid) se ha suicidado un caballero.»

Decididament, hi ha noms que tenen mala sombra.

Com altres la tenen bona.

Per exemple: ¿han sentit dir may que á la plassa de la *ESQUELLA* s' hi haji suicidat ningú?

Un telegrama de Palma de Mallorca:

«La sociedad *Fomento del turismo* realiza trabajos con el fin de organizar para el próximo Junio grandes fiestas.»

Para el próximo Junio, es á dir, ab vuyt mesos d' anticipació.

¿Ho veyeu, organizadors d' aquí, cóm se preparan las cosas pera ferlas en deguda forma?

El *Centre Federalista* de la Barceloneta ha obert un concurs de premis á la virtut, y pera formar part del Jurat encarregat de repartirlos, ¿saben, entre altrás personas, á qui ha nombrat?

Al rector de la iglesia de Sant Miquel y—¡ara vé la bona!—al tinent d' arcalde Sr. Magriñá.

¡Un republicá de parella ab un sacerdot!..

¿Qué dirá don Alacandro quan ho sábiga?

Ja cal que 'l senyor Magriñá 's tapi las orellas.

Si es que no vol sentirse tot alló de *renacuajo*, *traidor*, *cómplice de un infame contubernio*, *separatista*, *vampiro de las clases proletarias* y demés *piropos* del vigent vocabulari lerrouxista.

Xascarrillo de postres:

Una ex-malalta al seu metje:

—Me trobo enterament curada... pero dech advertirli, senyor Doctor, que he fet tot lo contrari de lo que vos té 'm va ordenar.

El metje, sense inmutarse:

—Ja ho presumía. Y per aixó, coneixent fins ahont arriba 'l seu esperit de contradicció, desde bon principi y sempre li vaig prescriure tot lo contrari de lo que li convenia.

NOTAS DE CASA

Hem rebut invitacions:

Pera assistir á las festas organizadas pel *Centre Nacionalista Republicá* de Sant Gervasi, ab motiu de la Festa major de la barriada;

Pera presenciar els exámen de las escolas que sosté el *Centro Familiar Instructivo y Recreativo* de las Corts, celebrats el día 15, y

Pera concorre al ball organísat pera la nit del 24, diada de la Mercé, pels vehins del carrer de Tamarit, entre Viladomat y Borrell.

A tots, las gracias.



Hi pres bitllet de la rifa,
y jo 't prometo si trech...
despatxarte y buscarn' una
que tingui forsas calés.

Que jo soch el que faig quatre
m' ha dit avuy en Canóns,
sent aixís, ni vull ser quinto,
ni tampoch vull rosegons.

Contra plorá un fart de riure,
contra els nanos els gegants,
contra una dona orgullosa,
deixarla per vestí sants.

Desde 'l día que 't vaig veure,
rebé mon cor tal trastorn,
que vaig agafar més gana
y noya, m' engreixo molt.

JOAN DURÁN VILA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Aquesta senmana es posa á la venda LA
''MERIENDA''
FRATERNAL

Obra d'en



SANTIAGO RUSIÑOL



Edició popular — Preu: UNA pesseta

NOVEDAD

**LA CUEVA
 DE LOS BUHOS**

Novela de

LUIS LÓPEZ BALLESTEROS

Un tomo en 8.º Ptas. 3

Fruyt d'amor

PER

J. BURGAS

Ptas. 2

JUSTICIA MUNICIPAL Ley de 5 Agosto de 1907
 — — — Pesetas 0'50 — — —

M. TRAVAGLIA CURTILS

Tratado de Tejidos

Dos tomos, encuadernados Ptas. 40

Singlots poétichs d'en **SERAFÍ PITARRA**

LA BUTIFARRA DE LA LLIBERTAT
 LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
 LO CANTADOR
 LO CASTELL DELS TRES DRAGONS
 ¡COSAS DEL ONCLE!
 OUS DEL DIA
 LAS PÍLDORAS DE HOLLOWAY
 SI US PLAU PER FORSA
 UN MERCAT DE CALAF
 UN BARRET DE RIALLAS
 LA VENJANSA DE LA TANA
 LA VAQUERA DE LA PIGA ROSSA

LAS CARABASSAS DE MONTROIG
 EN JOAN DONETA
 LO PUNT DE LAS DONAS
 L' ÚLTIM TRENALÓS
 L' AFRICANA
 GRA Y PALLA
 LO BOIG DE LAS CAMPANILLAS
 IL PROFETA
 FAUST
 LICEISTAS Y CRUZADOS
 LOS HÉROES Y LAS GRANDESAS
 LA MORT DE LA PALOMA

Preu de cada Singlot, 2 ralets

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

ELS TEATROS DE BARCELONA

OBERTURA DE LA TEMPORADA



Entre artistas y humils trastos,
entre rialletas y sustos,

hi ha menús per tots els gustos
y entradas per tots els gastos.